G contrarietas in motu alterationis est secundum formā tantum, & non secundum subiectum. Similiter contrarietas in motu locali circulari latet: ut dicit Cōmen. 1. Cœli, & mundi. com. 86. quia est ab eodem in idem, & non de contrario in cōtrarium, sicut est motus localis rectus, licet aliquo modo etiam in motu circulari possumus imaginari contrarietatem non ratione totius, sed ratione diametri, ut patet. 1. Cœli. com. 87. unde Cōmen. in com. inquit, ꝙ stella in uno extremo dicitur ascendens, & in altero descēdens, & ascēdens dicitur cōtrarium occidenti. Et ita uniuersaliter etiam est de cōtinuitate, & regularitate motus, quod illa proprie reperitur in motu locali, qui solus potest esse uere continuus, & uere regularis, ut fuit ostensum in. 8. Physico. à tex. com. 55. usque ad text. com. 60. Vnde Auer. in. 3. Phy. com. 6. & in. 8. Physi. com. 23. Tenet quòd motus augmenti, qui est in animalibus, & plantis non est uere continuus, sed est compositus ex pluribus motibus, & pluribus quietibus, & ita etiam contingit in alteratione, ut patet in octauo Physico. tex. com. 23. licet enim Aristo. in quinto. Physi. dixerit, quòd motus, & unus motus, & continuus motus conuertuntur: & in sexto Physi. ꝙ motus diuiditur secundum diuisionem mobilis, & temporis, tamen in sexto, & quinto, determinauit de motu in cōmuni non applicando ad aliqua mobilia determinata, & ideo ea quæ ibi de motu tractauit accipienda sunt secūdum cōmunitatem motus, cum motus sit de natura continui. unde ut supra declaraui in ꝓprio Theoremate, aliquæ sunt causæ, quæ quodammodo sunt naturales, & quodāmodo sunt mathematicæ, in ratione enim continui multa sunt, in quibus cōcordat Naturalis cum Geometra. In octauo autem Physicor. & in aliis libris Aristo. considerauit motum applicādo ipsum ad mobilia determinata per aliquam formam specialem, in quibus contingit aliquem motum interrumpi, & non continuari, qui secundum rationem communem motus, potest esse cōtinuus: unde aliqua possunt alicui competere secundum rationem cōmunem, quæ tamen repugnant secūdum rationem specialem. Nam cœlum potest quiescere inquātum corpus, sed non inquantum cœlum, ut dicit Cōmen. in. 7. Physi. com. 2. & motus inquantum motus potest uelocitari in infinitum, & tamen nullus motus est, qui sit uelox in infinitum. 6. Physico. com. 15. Eodem modo est de diuisibilitate termini motus. Nā motus localis, & motus augmenti sunt ad terminum per se diuisibilem: sed motus alterationis est ad terminum diuisibilem per accidens, ut patet 6. Physi. tex com. 32. & 39. Et ideo frustra laborant qui uolunt ista quæ in motu reperiuntur esse unius rationis uniuoce, cum hoc inueniri non possit. unde in simili Aristo. dixit de diffinitione anima in secūdo de Anima. in tex. com. 30. Ridiculum est quærere communem rationem in his, & in alteris, quæ nullius erit eorū quę sunt propria ratio, neq; secundum propriam, & indiuiduam speciem dimittentes huiusmodi. Et ideo cum diffinitio motus non dicatur uniuoce, ea quæ pertinent ad motum non sunt unius rationis uniuocæ in omni motu, & hoc est quod multos decepit.

H

I

Propō. 73. *Frigiditas non egreditur opus naturæ.*

Instātia super ꝓpōne. FAMOSA satis est propositio, & passim allegata, sed si uera est opinio Auer. septimo Primæ philosophiæ. com. 31. ubi habet, ꝙ idem est agens disponēs materiam, & inducens formam, fallit in generatione simplicium, quia si agens generet ex aere aquam, sicut contingit in trāsmutatione substantiali, qua unum elementū trāsmutatur in aliud, tunc frigiditas cū disponat materiam eadem inducit formam. Bene uerum est quò in mixtis, & uegetabilibus, & animalibus calor est dator formę. unde Cōmen. 12. Primæ philosophiæ, com. 18. inquit. Calor solis, & stellarum diffusus in aqua, & terra generat omnia etiam sine semine nata. Vbi aduerte quòd calor dupliciter considerari potest, uidelicet inquantum calor est absolute, & inquantum est naturalis. Si consideretur inquantum calor absolute, sic habet cōgregare homogenea prima intentione, & segregare heterogenea secundaria intentione. Nam ut scribit Cōmen. in secūdo de Generatione, & corruptione. in com. octauo congregatione homogeneorum accidit segregatio heterogeneorum, & idem scribit tertio Cœli, cō. 74. ut sic autem calor habet dissoluere. Sed calor inquantū naturalis, seu cœlestis habet uirtutem formatiuam uniuscuiusq; naturę, respectu cuius naturalis esse dicitur, ut sic enim in eo est uirtus cœli, & motorum Cœlestium, & uis complexionis, siue formæ illius naturæ quā format, sicut in calore seminis plantæ, uel animalis est uis formatiua plantę, uel animalis, & eodem modo est in mineralibus, & calore eorum. unde opus caloris est educere formam de potentia ad actum. & sic sine dubio ad formam introducēdam non operatur nisi calor in omnibus compositis, siue sint mineralia, & lapides, siue plantæ, & animalia: sed frigiditas nihil operatur ad formā speciei, & ideo à Philosophis nūcupatur qualitas mortificatiua. Tamen operatur ad id quod subiicitur formæ, quia operatur ad constantiam partium materiæ, ne à calore dissoluantur, & ideo adunādo partes continet figuras, & formas rerum generandarum, & hoc uerū est de frigido complexionali, quod est secundum proportionem naturæ, & substantiæ mixti, & hoc uerum est, secundum Peripaticos, licet Plato, & Auicē. huiusmodi formas aliunde in materia deriuari opinentur, ut dicit Albertus in quarto Meteo. Alio etiam modo limitatur propositio per Auer. in eodem loco, quod uidelicet frigiditas per se non operatur ad formam, tamen per accidens, inquantum contemperat calorem qui est causa per se dans formā, potest, & de facto concurrit frigiditas in operationibus Naturæ illo modo, quia contemperando calorem, reddit ipsum proportionatum actionibus Naturę. unde sic per accidēs, & secūdaria intentione cooperatur: sic glossat Auer. 4. Meteo. in Digressione, & in secundo de partibus animalium, in capitu. de cerebro, & est manifesta sententia Arist. ibidem capitu. septimo, qui uult cerebrum non esse membrum principiās aliquam uirtutem, sed solum sui frigiditate institutum est à Natura ad hanc utilitatem ad cōtemperandum calorē cordis: unde animalia, & homines parui capitis. sunt naturaliter iracundi. Et in animatis maxime uerificatur proposita propositio, nam Aristote. in libro de Morte, & uita. inquit, quod anima omnia mediante igne operatur, & idem dicit in secūdo de Anima. quòd anima omnia calore operatur: unde omnes operationes, & naturales, & uitales, & animales procedūt ab anima mediante calore naturali, qui est instrumentum animæ deseruiens ipsi animæ pro omnibus istis operationibus. Sumitur autem calor naturalis, quandoq; pro qualitate, & quandoq; pro corpore calido, sicut notat Galen. in prima particula Separatorum sermonū super illo aphorisi. Ventres hyeme, & uere calidissimi sunt natura. quando autem Philosophi, & Sapientes dicunt calorem naturalem esse primum motū in animalibus ab anima, & esse uniuersale instrumentum animæ pro omnibus operationibus, intelligunt calorem pro calido corpore, & quia anima nō habet aliquod frigidum corpus, quod isto modo sit instrumentum animæ pro omnibus operationibus, sic intellexerunt Sapientes in Theorica Medicinæ istā propositionem, quæ dicit, ꝙ frigiditas nō ingreditur opus naturæ, rectius autem dixissent opus animæ, & hoc per se, & primaria intētione nō secūdaria, sicut iā clare audiuistis.

K

L

Alia limitatio.

Calor naturalis duplex.

M

Rationibus dialecticis Aristoteles dupliciter utitur ad exercitandum, & sic inducit eas ante rationes necessarias, & demonstratiuas, quandoque uero ad confirmandum, & sic inducit illas post demonstratiuas. Propō. 74.

Limitatio propōnis.

Calor dupliciter.

SENTENTIA ista est Auerro. in primo Cœli, & mundi. cōmen. 85. ubi est nota iuxta sententiam eius in tertio Metaphysi. cōmen. primo. Consuetudo Aristo. estin

ADDI. Aduerte quod certo modo utitur Aristo.